

डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या १२५
व्या जयंतीनिमित्त “डॉ.बाबासाहेब
आंबेडकर समाजउत्थान पुरस्कार
प्रदान करणे बाबत.

महाराष्ट्र शासन
सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग
शासन निर्णय क्र:- पुरस्कार २०१५/प्र.क्र.२६३/विधयो (२)
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२
दिनांक : ४ एप्रिल, २०१६

प्रस्तावना :

डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या १२५ व्या जयंतीनिमित्त राज्यातील समाजकल्याणा करीता तसेच अनुसूचित जाती,जमाती,भटक्या व विमुक्त जातीचे कल्याण कार्य, तसेच शारिरीक व मानसिक दृष्ट्या मनोदुर्बल, वृद्ध, अपंग, कुष्ठरोगी इत्यादीच्या उत्थानासाठी अहर्निष झटणाऱ्या १२५ समाजसेवकांना “डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर समाजउत्थान पुरस्कार” देण्याबाबतचा प्रस्ताव विचाराधीन आहे.

शासन निर्णय :

समाजकल्याण क्षेत्रात म्हणजे अनुसूचित जाती, विमुक्त जाती व भटक्या जमातीचे कल्याण कार्य तसेच शारिरीक व मानसिक दृष्ट्या मनोदुर्बल,वृद्ध ,अपंग, कुष्ठरोगी इ. च्या उत्थानासाठी अहर्निष झटणाऱ्या तसेच सामाजिक समता,बंधुता व न्याय ,जाती निर्मुलन व आंतरजातीय विवाह,व्यसनमुक्ती, आर्थिक, सामाजिक व शैक्षणिक क्षेत्रात काम करणारे नामवंत साहित्यिक व समाज सेवक अशा १२५ व्यक्तींना डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या जयंती वर्षामध्ये एकदाच “डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर समाजउत्थान पुरस्कार” देण्यास शासन मान्यता देत आहे.

२. सदर शासन निर्णयातील अटी व शर्ती पुढीलप्रमाणे राहतील.

१.	संक्षिप्त शिर्षक	हया नियमांना अनुसूचित जाती, विमुक्त जाती व भटक्या जमाती आणि इतर मागासवर्गीय जाती कल्याण व शारिरीक व मानसिकदृष्ट्या अपंग, कुष्ठरोगी व आर्थिक विकासासाठी ज्या व्यक्तींनी तळमळीने कार्य केले आहे. अशा सामाजिक क्षेत्रात काम करणाऱ्या व्यक्तींना डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर समाजउत्थान पुरस्कार”या नावाने संबोधण्यात यावे. हे नियम राज्यातील सर्व जिल्हयांसाठी लागू राहतील.
२.	उद्दिष्टे	अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, विमुक्त जाती व भटक्या जमाती आणि इतर मागासवर्गीय प्रवर्ग या जातीच्या आर्थिक, सामाजिक व शैक्षणिक क्षेत्रात तळमळीने काम करणाऱ्या व्यक्तींच्या कामाची नोंद घ्यावी व इतरांना त्यापासून प्रेरणा मिळावी जेणेकरून या समाजाच्या विकासासाठी समाज सेवक, कलावंत, व साहित्यिक सरसावून पुढे यावेत.

३.	सामाजिक कार्याचे स्वरूप	या योजनेनुसार अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, विमुक्त जाती व भटक्या जमाती आणि इतर या जातीच्या आर्थिक, सामाजिक व शैक्षणिकदृष्ट्या विकास तसेच या जाती-जमातीसाठी ज्या व्यक्तींनी तळमळीने कार्य केले आहे, अशा सामाजिक क्षेत्रात काम करणाऱ्या व्यक्ती असाव्यात.
४.	पुरस्कार	१) शासनाने मान्यता दिलेले सन्मानपत्र व डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर यांचे छायाचित्र असलेले स्मृतीचिन्ह. २) रु.२५०००/- (रु. पंचवीस हजार फक्त) ३) एक शाल, खण आणि श्रीफळ पिशवी ट्रे
५.	पात्रता	१) या योजनेनुसार अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, विमुक्त जाती व भटक्या जमाती आणि इतर मागासवर्गीय प्रवर्ग या जातीच्या आर्थिक, सामाजिक व शैक्षणिकदृष्ट्या विकास, तसेच या जाती-जमातीसाठी ज्या व्यक्तींनी तळमळीने कार्य केले आहे. अशा सामाजिक क्षेत्रात काम करणाऱ्या तसेच त्यांच्या कल्याणासाठी झटणारे कलावंत, साहित्यिक व समाजसेवक असावेत. २) समाजकल्याण, कला व साहित्यिक क्षेत्रात कमीत कमी पंधरा वर्षे कार्य केलेले असावे. ३) पुरुषाचे वय ५० वर्षे अथवा त्यापेक्षा जास्त व स्त्रियांचे वय ४५ वर्षे अथवा त्यापेक्षा जास्त असावे. ४) कोणत्याही व्यक्तीस एकापेक्षा अधिक वेळा पुरस्कारासाठी पात्र समजण्यात येणार नाही. ५) पुरस्कार मिळण्यासाठी पात्रता व्यक्तिगत मौलिक कार्यावरून ठरविण्यात येईल. समाजातील त्यांच्या पदाचा याबाबतीत विचार करण्यात येणार नाही. वरील क्षेत्रात कमीतकमी १५ वर्षे वैयक्तिक अभिजात कार्य करणाऱ्या व्यक्ती पुरस्कारासाठी पात्र ठरतील.
६.	कालावधी	एक वर्षाकरीता (१२५ वी जयंतीनिमित्त)
७.	पुरस्कारांची संख्या	एकूण १२५ (एकशे पंचवीस) पर्यंत पुरस्कार देण्यात येतील. त्यापैकी महिला ५० टक्के महिला असाव्यात.
८.	अर्जाच्या शिफारशी विषयी पद्धत व छाननी	१) सहाय्यक आयुक्त, समाज कल्याण यांनी त्यांचे जिल्ह्यातील अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, विमुक्त जाती व भटक्या जमाती आणि इतर ज्यांनी विकासाचे मौलिक कार्य केले आहे, असे समाजसेवक, कलावंत व साहित्यिक यांचे विहित नमुन्यात अर्ज समितीसमोर सादर करतील. २) जिल्हा दक्षता समिती व संबंधित जिल्ह्याचे सहाय्यक आयुक्त, समाजकल्याण यांनी प्राप्त झालेले अर्ज/शिफारशी/प्रस्ताव विहित नियम व अटीनुसार तपासून त्यामधील त्या जिल्ह्यातून पात्र

		<p>व्यक्तीची शिफारस, आयुक्त समाज कल्याण, आयुक्तालय महाराष्ट्र राज्य पुणे यांचेकडे प्रस्तावासह सादर करतील.</p> <p>३) शिफारस करणाऱ्या अधिकाऱ्यांनी/जिल्हा दक्षता समितीने त्यांच्या शिफारशीबरोबर पुढील कागदपत्रे, आयुक्त समाज कल्याण, आयुक्तालय महाराष्ट्र राज्य पुणे यांना पाठवतील.</p> <p>i. शिफारस केलेल्या व्यक्तीचे संपूर्ण जीवनचरित्र</p> <p>ii. विना दुराचार प्रमाणपत्र (चारित्र्य प्रमाणपत्र)</p> <p>iii. गैरवर्तनासंबंधी खटला किंवा शिक्षा झाली नसल्याचे प्रमाणपत्र तसेच सार्वजनिक संपत्तीचा अपहार केला नसल्याचे प्रमाणपत्र</p> <p>iv. व्यक्तीने संपादित केलेले यश किंवा उत्कृष्ट कार्य</p> <p>v. शिफारस करण्यात येणाऱ्या व्यक्तीने समाजसेवा, कला व साहित्य या क्षेत्रात केलेल्या कामासंबंधी पुरावा तथा तत्संबंधी आवश्यक कागदपत्रे तसेच त्यांच्या कार्याची वृत्तपत्रात प्रसिध्द झालेली कात्रणे इ.</p> <p>vi. पासपोर्ट आकाराचे व्यक्तीचे छायाचित्र (तीन प्रती)</p>
९.	आलेल्या शिफारशीची छाननी	जिल्हा दक्षता समितीने व सहाय्यक आयुक्त समाजकल्याण यांनी केलेल्या शिफारशीनुसार अर्ज / प्रस्ताव शिफारस/पुस्तिकेच्या रुपात एकत्र करून, आयुक्त समाज कल्याण, आयुक्तालय महाराष्ट्र राज्य पुणे हे शासनाकडे निर्णयासाठी पाठवतील.
१०	पुरस्कार जाहिर करणारे प्राधिकारी	आयुक्त समाज कल्याण, आयुक्तालय ,महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे कडून आलेल्या एकत्रित शिफारशी/प्रस्ताव यासाठी शासनाने नियुक्त केलेल्या समितीसमोर निर्णयार्थ ठेवण्यात येतील.
११.	शासनाची मान्यता	<p>१) प्राप्त शिफारशी/प्रस्ताव शासन नियुक्त समितीकडून विचारात घेतले जातील व तपासले जातील आणि समितीच्या अंतिम शिफारशी शासनाकडे (सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग) मान्यतेसाठी पाठवले जातील.</p> <p>२) अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, विमुक्त जाती व भटक्या जमाती आणि इतर वर्गाच्या सर्वांगीण विकासासाठी तळमळीने काम करणाऱ्या विशेष अशा व्यक्तींचा अर्ज प्राप्त न झाल्यास शासनास स्वतःहून प्रस्ताव न मागविता पुरस्कार घोषित करता येईल.</p> <p>३) याबाबत शासनाचा निर्णय अंतिम राहील.</p>
१२.	पुरस्काराचे वितरण	विशेष सार्वजनिक समारंभात शासनाने निश्चित केलेल्या ठिकाणी मा. राष्ट्रपती/राज्यपाल/केंद्रीय मंत्री/मुख्यमंत्री/मंत्री/प्रतिष्ठित व्यक्ती शासन निश्चित करेल अशी महत्त्वाची व्यक्ती यांच्या हस्ते पुरस्कार प्रदान केला जाईल आणि सन्मान पत्रावर विभागाचे मंत्री व विभागाचे प्रधान सचिव यांच्या

		स्वाक्षर्या असतील. पुरस्कारासाठी निवड झालेल्या व्यक्तीचे निधन झाले असेल तर त्यांच्या / तिच्या वारसास पुरस्कार घेण्यासाठी बोलावले जाईल. पुरस्कार मिळालेल्या व्यक्तीला हा पुरस्कार व्यक्तीशः दिला जाईल व त्या पुरस्कारावर त्या पुरस्कार प्राप्त व्यक्तीचे नाव नोंदवण्यात येईल.
--	--	--

३. सदर पुरस्काराचा खर्च व इतर आकस्मिक खर्च खालील तरतुदीतून भागविण्यात यावा.

मागणी क्र.-३,

२२२५, अनुसूचित जाती, जमाती व इतर मागासवर्ग व अल्पसंख्यांक यांचे कल्याण (०१)(०७), शाहू, फुले, आंबेडकर यांच्या नावे पारितोषिक देणे (विधयो)

२२२५ ३६६३, (०५) बक्षीसे

४. सदर पुरस्कारासाठी आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून आयुक्त, समाजकल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे हे राहतील.

५. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक क्र. २०१६०४०५१८१३३४८६२२ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(उ. शि. लोणारे)

सहसचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) मा. राज्यपाल यांचे सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
- २) मा. मुख्यमंत्री, यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ३) मा. मंत्री, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग व इतर सर्व मंत्री, यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ४) मा. राज्यमंत्री, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग व इतर सर्व राज्यमंत्री, यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ५) मुख्यसचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई.
- ६) सर्व अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/ सचिव, मंत्रालयीन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ७) आयुक्त, समाजकल्याण, आयुक्तालय, पुणे.
- ८) आयुक्त, अपंग कल्याण, आयुक्तालय, पुणे.
- ९) संचालक, विजाभज, संचलनालय, पुणे.
- १०) महासंचालक, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर संशोधन व प्रशिक्षण संस्था (बार्टी), पुणे.
- ११) महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचलनालय, मंत्रालय, मुंबई.

- १२) सर्व विभागीय आयुक्त, समाजकल्याण विभाग.
- १३) सर्व सहाय्यक आयुक्त, समाजकल्याण विभाग.
- १४) सर्व जिल्हाधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्याल.
- १५) महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेय/लेखापरिक्षा) महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपूर
- १६) अधिदान व लेखाधिकारी, मुंबई
- १७) निवासी लेखाधिकारी, मुंबई
- १८) सर्व कोषागार अधिकारी
- १९) वित्त विभाग, व्यय १५ व सर्व मंत्रालयीन विभाग
- २०) प्रधान सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग यांचे वरिष्ठ स्वीय सहाय्यक.
- २१) निवडनस्ती, विधयो.